

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

Nr. 06/2-6282 din 12.10.2020

Guvernul Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 948/2013 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a comerțului interior în Republica Moldova pentru anii 2014-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia, prezentăm atașat Raportul asupra activității Ministerului pe parcursul anului 2019 în realizarea Strategiei nominalizate.

Anexă: 15 file.

Ministru

Serghei RAILEAN

Ex. Anastasia Vacarciuc,
Tel. 022 250 646

Acest document conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul Registrului de evidență a corespondenței din cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii nr.0000537-005, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonale.md. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr.133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Raport asupra activității Ministerului Economiei și Infrastructurii pe parcursul anului 2019 în realizarea Strategiei de dezvoltare a comerțului interior în Republica Moldova pentru anii 2014-2020

I. Introducere

Strategia de dezvoltare a comerțului interior în Republica Moldova pentru anii 2014-2020 (*în continuare - Strategia*), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 948/2013, reprezintă documentul de politici publice pe termen mediu vizând dezvoltarea pe teritoriul țării a activităților de comercializare a produselor și serviciilor, care cad sub incidența Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior.

Prezenta Strategie trasează direcțiile prioritare în dezvoltarea și orientarea socială a comerțului interior și impune abordarea sistemică a procesului de implementare a politicilor publice aferente activităților din comerț.

Totodată, Strategia stabilește liniile directorii în ceea ce privește perfecționarea cadrului normativ aferent comercializării produselor și serviciilor, implementarea tehnologiilor moderne de distribuire/ prestare a produselor/ serviciilor comerciale și diversificarea canalelor de comercializare. Aceasta determină rolul statului în reglementarea activităților din comerț, segmentele de interacțiune între autoritățile publice centrale cu competențe în domeniul vizat, precum și aspectele conlucrării cu autoritățile administrației publice locale.

Pe parcursul anului 2019, în vederea asigurării realizării direcțiilor prioritare de dezvoltare ale Strategiei, Ministerul a întreprins o serie de acțiuni, exclusiv în vederea perfecționării cadrului normativ de reglementare a activităților din sectorul comerțului interior. Acestea au fost desfășurate în conformitate cu Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2019-2020, Planul de acțiuni al Ministerului Economiei și Infrastructurii pentru anul 2019, însă în lipsa Planului de acțiuni pentru perioada anilor 2019-2020 privind implementarea Strategiei vizate, raportul curent conține date privind acțiunile nerealizate/transferate din anii precedenți și cele întreprinse în vederea realizării scopurilor generale ale Strategiei.

Elaborarea Planului de acțiuni pentru perioada 2019-2020 privind implementarea Strategiei a fost suspendată din considerentul că, obiectivele strategice de dezvoltare urmărite de Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, precum și a altor documente de politici publice relevante, urmau să fie substituie prin noua Strategie de Dezvoltare „Moldova 2030”, care prevede țintirea unor noi obiective de dezvoltare durabilă a țării având la bază principiul ciclului de viață al omului, drepturile și calitatea vieții acestuia. Astfel, elaborarea unui nou Plan de acțiuni pentru anii 2019-2020 privind implementarea Strategiei nu s-ar încadra în viziunea generală a Strategiei de dezvoltare „Moldova 2030”.

II. Informația analitică privind evoluția comerțului intern cu bunuri și servicii în anul 2019

Tendențele evoluției performanțelor obținute de către domeniul comerțului în economia țării, se reflectă prin contribuția acestuia la formarea valorii adăugate brute (VAB) în economie și ponderea lui în Produsul Intern Brut.

Astfel, în Republica Moldova variabila economică, precum Produsul Intern Brut creat în sectorul comerțului, înregistrează o tendință de creștere și stabilă. Astfel, dacă în anul 2014 comerțului îi reveneau 13,6% în formarea Produsului Intern Brut, în anul 2019 ponderea lui era de circa 15,7%, poziționându-se printre ramurile cu contribuții majore la formarea valorii adăugate brute (VAB).

Pe parcursul anilor 2014-2019, VAB în comerțul cu ridicata și cu amănuntul a sporit de la 18.164,8 mil. lei în anul 2014 la 32.948,1 mil. lei în anul 2019, ceea ce constituie o creștere de circa 55% față de anul 2014.

Contribuția comerțului interior la formarea Produsului Intern Brut în anii 2014-2019, mil. lei.

Indicatori	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Produsul Intern Brut (PIB), din care:	133.481,6	145.753,6	160.814,6	178.880,9	192.508,5	210.351,1
Valoarea adăugată brută (VAB), inclusiv:	115.935,6	127.063,5	140.887,3	154.814,6	166.472,1	182.793,7
comerț cu ridicata și cu amănuntul	18.164,8	20.156,8	23.038,8	26.846,7	29.273,1	32.948,1
Impozite nete pe produse	17.546,0	18.690,1	19.927,3	24.066,3	26.036,5	27.557,4
Ponderea comerțului cu ridicata și cu amănuntul:						
- în formarea PIB, %	13,6	13,8	14,3	15,0	15,2	15,7
- în formarea VAB, %	15,7	15,9	16,4	17,3	17,6	18,0
Ponderea impozitelor nete pe produs în PIB, %	13,1	12,8	12,4	13,5	13,5	13,1

Sursă: Biroul Național de Statistică

Evoluția în creștere a comerțului, precum și recunoașterea rolului acestuia la nivel de țară au o importanță majoră, astfel, potrivit datelelor statistice oficiale, în anul 2019, cifra de afaceri în comerțul cu amănuntul a însumat circa 58,8 mld. lei și a înregistrat o creștere de circa 13,2% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului trecut. Creșterile volumului mărfurilor comercializate cu amănuntul demonstrează o creștere a cererii de mărfuri din partea populației, fapt datorat, în special, de creșterea reală a veniturilor salariale, a creditelor noi de consum, precum și a altor surse de venituri.

În structura vânzărilor pe grupe de mărfuri predomină produsele nealimentare, cota cărora constituie circa 70%, inclusiv carburanți pentru autovehicule – 22%, produse de uz casnic – 15,5%, echipament informatic și de telecomunicații – 2,8%,

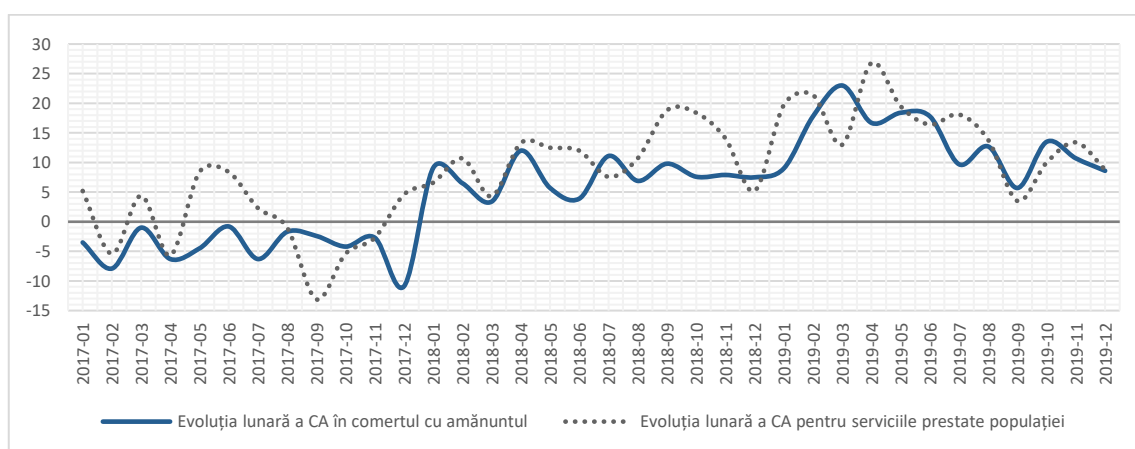
bunuri culturale – 1,7%. Vânzările de produse alimentare reprezintă circa 30% din volumul total al vânzărilor.

Volumul serviciilor de piață prestate populației, de asemenea, a crescut. În 2019, cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației au marcat o creștere de 14,6% (în prețuri comparabile) și a însumat circa 21,6 mld. lei. La fel, ca în cazul comerțului cu amănuntul, factorul de bază care a influențat creșterea solicitărilor de servicii a constituit îmbunătățirea situației financiare a populației.

În structura vânzărilor, predomină serviciile prestate în domeniul sănătății și asistență socială (circa 45% din volumul total), după care urmează serviciile de alimentație publică și cazare (20,3%), turism, activități de recreare și agrement (21,3%), învățământ (10,2%). Comparativ cu anul precedent, în structura serviciilor se evidențiază tendința de creștere a ponderii serviciilor de recreere și agrement (+3,2 p.p) și a activităților de cazare și alimentație publică (+0,9 p.p.), concomitent cu scăderea ponderii serviciilor prestate de agențiile turistice (-3,1 p.p.) și serviciilor de sănătate și asistență socială (-1,0 p.p.).

Volumul schimburilor comerciale între producători și comercianți s-a majorat. În 2019, comerțul cu ridicata, care asigură intermedierea dintre producători și comercianții cu amănuntul, s-a majorat cu 14,7% (în prețuri curente) și a înregistrat o valoare a cifrei de afaceri de circa 114 mld. lei. O influență majoră asupra creșterii comerțului cu ridicata au avut-o vânzările cu ridicata a bunurilor de consum (+15%), vânzările de produse alimentare, băuturilor și tutunului (+8,6%), vânzările de produse agricole și animale vii (+15% creștere). În descreștere a fost comerțul cu ridicata de echipament informatic și de telecomunicații (-25%).

Evoluția lunară a comerțului cu amănuntul de bunuri și servicii, % față de luna corespunzătoare a anului precedent

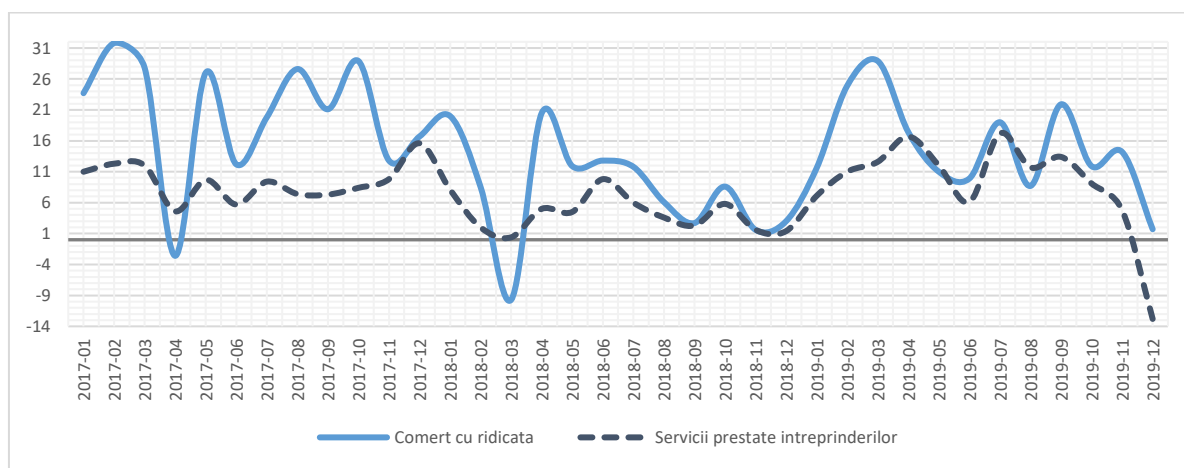
Sursă: Biroul Național de Statistică

Concomitent, a crescut volumul serviciilor prestate întreprinderilor. În 2019, acestea s-au majorat cu circa 8,2% (în prețuri curente), înregistrând o cifră de afaceri de circa 46,5 mld. lei. Cerere sporită a fost înregistrată, în special, pentru serviciile de

transport și depozitare (+6,8%), tranzacțiile imobiliare (+25,2%), activitățile juridice și de contabilitate (+14,8%).

Ameliorarea comerțului cu ridicata se explică, pe de o parte, de creșterea cererii din partea comercianților cu amănuntul, pe de altă parte, de dinamizarea activității întreprinderilor ce utilizează în procesele de producție materie primă furnizată de rețeaua de comerț angro, precum și a agenților economici ce utilizează servicii din partea altor întreprinderi pentru a-și asigura activitatea economică.

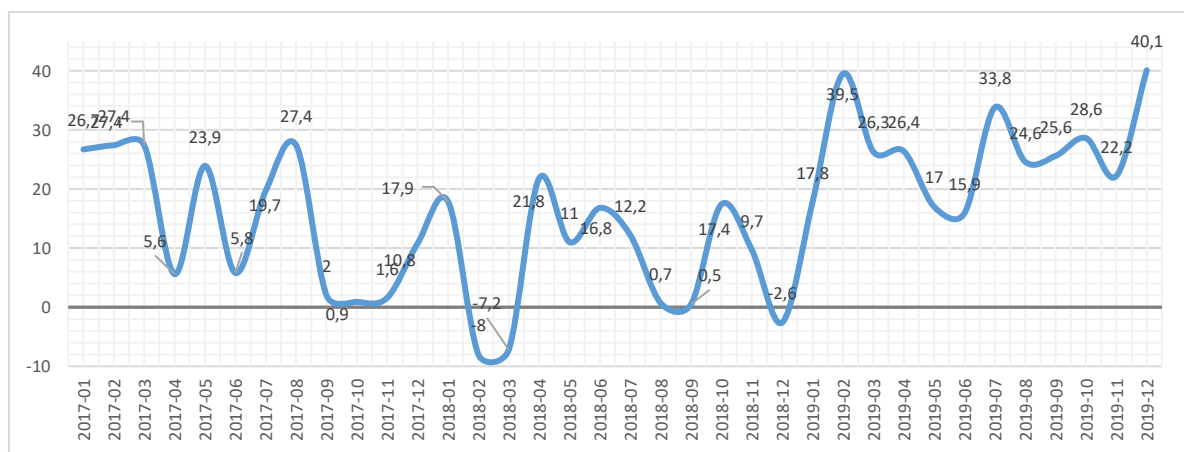
Evoluția lunară a comerțului cu ridicata și serviciilor prestate întreprinderilor, % față de luna corespunzătoare a anului precedent

Sursă: Biroul Național de Statistică

Cifra de afaceri în comerț, întreținere și reparație a autovehiculelor și motocicletelor, a crescut cu 26,4% (în prețuri curente), înregistrând o valoare de 11,5 mld. lei. Această creștere se datorează creșterii cifrei de afaceri la comerțul cu autovehicule (+23,9%), comerțul cu piese pentru autovehicule (+27,2%) și la serviciile de întreținere și reparare a autovehiculelor (+26,1%).

Evoluția lunară a comerțului cu autovehicule, % față de luna corespunzătoare a anului precedent

Sursă: Biroul Național de Statistică

III. Acțiunile principale întreprinse în vederea realizării Strategiei de dezvoltare a comerțului interior pe parcursul anului 2019:

1. În contextul realizării Direcției prioritare nr. 1 „Perfecționarea cadrului normativ și instituțional de reglementare a activităților din comerț prin prisma exigențelor europene” din Strategie, în scopul simplificării procedurii de import și a comercializării unor mărfuri de uz personal folosite, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 121/2020 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului.

În decursul anilor 2016-2019, urmare a mai multor adresări colective din partea importatorilor și comercianților de mărfuri de uz personal folosite, Ministerul în cooperare cu Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru, a convocat mai multe ședințe cu participarea reprezentanților semnatori ai demersului, Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Finanțelor, Serviciului Fiscal și Serviciului Vamal. În cadrul acestor reuniuni au fost expuse argumente cu privire la oportunitatea excluderii barierelor pentru importul unor bunuri folosite pe teritoriul Republicii Moldova, cu indicarea practicii în acest sens a României, Federației Ruse și Republicii Belarus; au mai fost abordate subiecte ce țin de evaziunea fiscală și comerțul neautorizat cu mărfuri second-hand.

Urmare tuturor argumentelor și pozițiilor expuse în cadrul ședințelor respective s-a considerat oportună excluderea interdicțiilor cu privire la importul și comercializarea unor mărfuri de uz personal folosite. Prin urmare, s-a propus revizuirea și modificarea cadrului normativ în vederea ajustării listei de produse foste în folosință ce cad sub interdicția de import și comercializare.

Reieșind din cele menționate, Ministerul a elaborat proiectul de hotărâre de Guvern pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (număr unic 536/MEI/2019) în vederea actualizării prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 427/2001 privind importul și comercializarea unor mărfuri de uz personal folosite și a Hotărârii Guvernului nr. 955/2004 despre aprobarea Regulamentului-tip de funcționare a piețelor în partea ce ține de revizuirea listei de mărfuri de uz personal foste în folosință importate și distribuite pe teritoriul Republicii Moldova, astfel încât încălțăminte, unele articole textile, precum și unele categorii de jucării să nu facă obiectul restricțiilor menționate *supra*.

Totodată, având în vedere faptul că textul Hotărârii Guvernului nr. 427/2001, urmare modificărilor substanțiale operate anterior, se regăsea în diferite surse de publicare în redacții diferite, s-a decis republicarea acesteia, în condițiile Legii nr. 92/2004 privind procedura publicării și republicării actelor normative și a rectificărilor operate în ele.

2. În contextul realizării Direcției prioritare nr. 1 „Perfecționarea cadrului normativ și instituțional de reglementare a activităților din comerț prin prisma exigențelor europene” din Strategie, în scopul eliminării constrângerilor la obținerea de către comercianți a actelor permissive necesare desfășurării activității *a fost implementată Resursa Informațională în Domeniul Comerțului.*

În vederea realizării prevederilor art. 17⁹ din Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior și a art. X alin. (2) lit. a) liniuței a treia din Legea nr. 153/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 1236/2018 s-a instituit Resursa Informațională în Domeniul Comerțului (RIDC). Hotărârea vizată a fost elaborată pe parcursul trimestrului III al anului 2018 și implementată după intrarea în vigoare la 26.03.2019.

RIDC este creată pe baza Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive (SIA GEAP), este funcțională și se utilizează de toate municipiile (Chișinău, Bălți, Cahul, Ungheni, Orhei, etc.), precum și de către primăriile administrației publice locale de nivelul întâi.

Pe parcursul anului de referință s-a efectuat continuu procesul de setare a operatorilor în SIA GEAP și acordarea asistenței operatorilor din autoritățile publice locale pentru toate primăriile, indiferent de dimensiunea acestora.

Astfel, remarcăm că, în perioada 26.03.2019 – 31.12.2019 în domeniul notificării privind inițierea activității de comerț, prin SIA GEAP au fost depuse 7 625 de notificări. Respectiv, cel mai mare număr de notificări depuse au fost înregistrate în municipiile Chișinău (5 394 de notificări) și Bălți (610 de notificări).

3. În contextul realizării Direcției prioritare nr. 1 „Perfecționarea cadrului normativ și instituțional de reglementare a activităților din comerț prin prisma exigențelor europene” din Strategie, în scopul implementării unui cadru de nivel local de reglementare în domeniul comerțului interior, perfecționat și ajustat la cerințele și rigorile impuse atât de piața internă, cât și de cea externă, astfel încât să fie asigurate condiții de bună funcționare a întregii economii a țării, s-a urmărit *elaborarea și aprobarea de către autoritățile publice locale a Regulamentelor de desfășurare a activităților de comerț în localități.*

Potrivit art. 6 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 231/2010 autoritățile administrației publice locale stabilesc, în cadrul regulamentului de desfășurare a activităților de comerț în localitatea respectivă, interdicții și cerințe privind desfășurarea activității de comerț conform alin. (5) din Legea vizată.

În cadrul regulamentului de desfășurare a activităților de comerț în localitatea respectivă, consiliul local are dreptul să stabilească interdicții și cerințe privind desfășurarea activității de comerț în următoarele privințe:

a) interdicția de a desfășura activități de comerț sau anumite forme ale activității de comerț, inclusiv comerțul ambulant, în perimetrul anumitor zone sau străzi ori în intervalul anumitor zile sau ore;

b) modul de desfășurare a activităților de comerț în apropierea edificiilor autorităților publice, instituțiilor de învățământ, instituțiilor medicale, locașurilor de cult, monumentelor, lucrărilor de artă, edificiilor cu valoare arhitecturală, istorică sau arheologică, zonelor istorice, precum și în locurile (destinațiile) de interes turistic;

c) distribuirea activităților de comerț între zona centrală și zonele periferice ale localității, precum și între zonele aglomerate și cele neaglomerate;

d) raza în care este interzisă comercializarea producției alcoolice în preajma instituțiilor de învățământ, instituțiilor medicale și a locașurilor de cult;

e) cerințe privind regimul de lucru (orarul de funcționare) al comercianților în perimetrul anumitor zone sau străzi;

f) interdicția de a comercializa anumite produse sau servicii în perimetrul anumitor zone sau străzi;

g) cerințe privind zonele de parcare de care trebuie să dispună comerciantul la desfășurarea anumitor forme de comercializare;

h) cerințe privind respectarea regulilor de asigurare a curățeniei pe adresa unității comerciale/ unității de alimentație publică, în modul stabilit de autoritatea administrației publice locale.

De menționat că, cerințele stabilite menționate se aprobă prin decizia consiliului local.

În vederea monitorizării executării prevederilor art. X alin. (2) lit. c) liniuța a doua din Legea nr. 153/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, privind elaborarea și aprobarea de către autoritățile publice locale (APL) a regulamentelor de desfășurare a activităților de comerț în localități, a fost efectuată inventarierea respectivă prin interpelarea oficială a APL de nivelul I și II.

În rezultat, conform datelor cumulate, în cadrul a 32 de raioane, din total 753 de autorități publice locale, s-au conformat 80% din autorități și au adoptat la nivel local Regulamente de desfășurare a activităților de comerț, acestea fiind la rândul său plasate pe paginile web oficiale ale APL, restul autorităților publice locale urmând să se conformeze.

4. În contextul realizării Direcției prioritare nr. 1 „Perfecționarea cadrului normativ și instituțional de reglementare a activităților din comerț prin prisma exigențelor europene” din Strategie, în scopul revizuirii cadrului normativ, eliminării lacunelor

(divergențelor) și a interpretărilor duble în legislație, amendarea (actualizarea) normelor de reglementare în vigoare, precum și elaborarea unor norme noi de reglementare a comerțului interior ***a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior.***

Potrivit Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2019-2020, în vederea eficientizării activității de întreprinzător și promovarea competiției loiale prin revizuirea Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, inclusiv prin modificarea Anexelor nr. 1 și nr. 2 la lege, a fost planificată elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior.

În rezultat, pe parcursul anului 2019 a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 231/2010, acesta fiind prezentat și examinat în cadrul ședinței secretarilor generali din data de 03.10.2019 și înregistrat cu număr unic 566/MEI/2019. Ulterior, a urmat procesul de avizare și consultări publice, care a fost unul îndelungat datorită complexității și caracterului inovativ al proiectului.

Scopul proiectului constă în reglementarea calitativă, transparentă și eficientă a raporturilor juridice dintre comercianți și autoritățile administrației publice prin:

- facilitarea procesului depunerii la autoritățile administrației publice locale a notificărilor de inițiere, modificare sau încetare a activității de comerț și a procedurilor conexe;

- îmbunătățirea procedurii de depunere a Notificărilor în comerț prin Ghișeul Unic electronic (SIA GEAP);

- simplificarea și transparentizarea procesului de obținere a amplasamentelor pentru comerțul ambulant;

- reglementarea clară și simplificarea accesului producătorilor casnici în piețe, în baza unei declarații pe propria răspundere, care vor putea fi verificate și monitorizate atât de către administrația pieței, cât și de către Serviciul Fiscal de Stat;

- stabilirea și aprobarea la nivel de lege a Nomenclatorului unităților comerciale;

- reglementarea modului de vânzare a produselor la preț redus.

Impactul pozitiv poate fi evidențiat sub mai multe aspecte, printre care:

- micșorarea cheltuielilor pentru business în procesul operării cu notificările în comerț;

- majorarea numărului notificărilor depuse on-line;

- minimizarea contactului direct dintre funcționarii publici și antreprenori.

Pe parcursul anului 2019, proiectul de lege a fost discutat pe larg cu principalii actori implicați, reprezentanți ai autorităților publice, mediului de afaceri, propunerile și obiecțiile cărora au fost luate în considerare la perfectarea variantei finale a proiectului.

5. În contextul realizării Direcțiilor prioritare nr. 1 „Perfecționarea cadrului normativ și instituțional de reglementare a activităților din comerț prin prisma exigențelor europene” și nr. 2 „Consolidarea resurselor de marfă calitativă și la un preț accesibil, preponderent din produse autohtone” din Strategie, în scopul perfecționării cadrului normativ aferent politicii statului în domeniul prețurilor la produsele și serviciile acordate *au fost elaborate reglementări în privința comercializării acestora la preț redus.*

În vederea realizării pct. 1.1.8 din Planul de acțiuni pentru anii 2017-2018 privind implementarea Strategiei, privind elaborarea amendamentelor la Legea nr. 231/2010 referitor la vânzările cu preț redus (lichidare, soldare, promoționale, tip outlet etc.), în proiectul de modificare a Legii nr. 231/2010 a fost inclus un Capitol nou *V¹ Comercializarea produselor/ serviciilor la preț redus.*

Fundamentarea elaborării normelor juridice pe domeniu este dictată de existența cazurilor de practici neloiale ale comercianților prin anunțarea unor reduceri de preț sau lichidări de stocuri false, prin publicitate de forme diferite, inclusiv aplicate pe vitrinele magazinelor care nu corespund realității, prețurile cu reduceri *de facto* nefiind schimbate sau fiind schimbate neesențial. Totodată, publicitatea anunțată induce în eroare consumatorul privind limita stocului de mărfuri și sortimentul acestora, reducerile anunțate rămânând în mare parte o aparență menită să atragă consumatorul în magazin sau pe pagina web, unde pot fi aplicate tehnicile de ”convingere” spre o procurare. Astfel de prevederi se regăsesc și în legislația mai multor state europene (spre exemplu, în România, la Capitolul V al Ordonanței Guvernului nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață).

6. În contextul realizării Direcțiilor prioritare nr. 1 „Perfecționarea cadrului normativ și instituțional de reglementare a activităților din comerț prin prisma exigențelor europene” și nr. 2 „Consolidarea resurselor de marfă calitativă și la un preț accesibil, preponderent din produse autohtone” din Strategie, în scopul stimulării ofertei interne de mărfuri și promovării produselor autohtone *a fost relansat dialogul pe marginea Proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior și Codul contravențional) – „Cota de raft”.*

Proiectul de lege propus are drept scop remedierea situației create la momentul punerii în aplicare a normelor introduse prin modificarea și completarea Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior și a Codului Contravențional (prin Legea nr. 281/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (politica bugetar-fiscală 2017)):

- 1) de interzicere a returului de produse;

2) de obligare a comerciantului de a achita în termen de maxim 30 de zile produsele livrate de furnizor;

3) de interzicere a facturării/refacturării serviciilor,

4) de interzicere a solicitării/încasării de taxe de la furnizor de către comerciant.

În acest context, proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative invocă următoarele reglementări a „relațiilor furnizor-comerciant” în comercializarea produselor alimentare:

1) Completarea Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior cu noi noțiuni, conforme prevederilor Standardului Național de Contabilitate: „cost de achiziție a produselor”, „reduceri comerciale”, „acțiuni/activități de marketing și publicitate”, „furnizor”, „lanț alimentar scurt”.

2) Plafonarea reducerilor comerciale pentru produsele alimentare până la 10% pentru echilibrarea intereselor urmărite în procesul de negociere a contractelor de livrare a produselor și interzicerea facturării/refacturării oricărui servicii și solicitarea de taxe în relațiile dintre comerciant și furnizor.

3) Stabilirea termenilor de plată a facturilor în aservire cu termenul de valabilitate a produselor (data limită de consum/data durabilității minimale - 7, 30, și 45 zile calendaristice).

4) Fixarea interdicției de a returna produsele alimentare și angajarea comerciantului de a lichida produsele alimentare neconforme reglementărilor în domeniul alimentar, cu derogarea produselor care nu satisfac cerințele privind siguranța alimentelor conform cadrului normativ în vigoare.

În scopul susținerii comercializării produselor alimentare produse/procesate în Republica Moldova, proiectul de lege nominalizat statuează obligativitatea comerciantului să asigure expunerea pe raft a produselor alimentare provenite din lanțul alimentar scurt în proporție de cel puțin 50% din lungimea liniară a raftului comercial. Lista produselor alimentare urmând a se aproba de Guvern și actualizată anual.

Complementar, de menționat că, urmare mai multor demersuri s-au constatat că unele prevederi ale proiectului de lege propus nu reflectă consensul atât a comercianților, cât și a furnizorilor.

În cadrul mai multor dezbateri asupra proiectului de lege atât pe platforma Ministerului, precum și a Parlamentului s-a agreat, de concept, revederea reglementărilor de plafonare a mărimii reducerilor comerciale pentru vânzarea produselor alimentare de până la 10% doar pentru produsele alimentare provenite din lanțul alimentar scurt și a perioadei de publicitate de la 60 de zile pe an la 15 zile pe lună.

Totodată, conform dispozițiilor privind aplicarea prevederilor proiectului, legea urmează a fi realizată treptat, astfel încât tuturor actorilor implicați să le fie asigurată

perioada de tranziție necesară pregătirii/asigurării aplicării legii, fiind stabilit că Guvernul, în termenul prescris, să aprobe lista produselor autohtone (provenite din lanțul alimentar scurt) pentru care comercianții sunt obligați să asigure cel puțin 50% din raft.

7. În contextul realizării Direcțiilor prioritare nr. 1 „Perfecționarea cadrului normativ și instituțional de reglementare a activităților din comerț prin prisma exigențelor europene” și nr. 3 „Stimularea dezvoltării infrastructurii comerciale și extinderea acesteia în localitățile rurale” din Strategie, în scopul reglementării activității independente de întreprinzător, în special deținătorii de patentă, *a fost elaborat proiectul de lege privind modificarea unor acte legislative.*

Pe parcursul anului 2019, s-a lucrat asupra elaborării proiectului de lege privind modificarea unor acte legislative, ce includ: Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător, Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, Codul fiscal nr. 1163/1997.

Astfel, urmare analizei practicii de aplicare a Legii nr. 93/1998, Legii nr. 845/1992, Codului fiscal ș.a., precum și a mai multor ședințe de lucru pe platforma Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru cu reprezentanții titularilor de patente și ai ministerelor de resort, s-a considerat necesară elaborarea unui proiect de lege, care ar duce la înlăturarea discrepanțelor identificate, precum și la excluderea dezechilibrului în amplasarea infrastructurii comerciale sub aspect regional.

În context, a fost elaborat setul de materiale, ce include proiectul de lege, nota informativă și AIR, redacția cărora a fost ajustată și definitivată urmare agreării soluțiilor fiscale și regulatorii ce se impuneau, acestea fiind discutate pe platforma Secretariatului Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru în cadrul ședințelor cu participarea inclusiv ai reprezentanților Ministerului Finanțelor.

Scopul proiectului este facilitarea dezvoltării antreprenorului independent prin îmbunătățirea cadrului de reglementare, transparentizarea și disciplinarea afacerii, susținerea în cadrul programelor de stat.

Modificările propuse în proiectul de lege vizează următoarele:

- elaborarea regimului antreprenorial al activității independente (AI) ca formă de antreprenoriat desfășurată de o persoană fizică (neînregistrată conform Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor fizice și întreprinzătorilor individuali), pentru inițierea căreia se obține actul permisiv - permisul pentru AI;

- eliberarea patentei de întreprinzător și a permisului pentru AI prin intermediul SIA GEAP;

- introducerea unui instrument care ar permite estimarea vânzărilor pe patentă în comerț fără introducerea echipamentelor de casă și control;

- elaborarea unui set de prevederi, care să stimuleze migrarea titularilor de patentă în comerțul cu amănuntul către AI sau alte forme de antreprenoriat;
- eliminarea confuziilor privind prioritatea obținerii patentei, urmată de notificarea APL privind inițierea activității în comerț (după caz);
- revizuirea activităților desfășurate pe patentă de întreprinzător.

8. În contextul realizării Direcției prioritare nr. 1 „Perfecționarea cadrului normativ și instituțional de reglementare a activităților din comerț prin prisma exigențelor europene” din Strategie, în scopul alinierii angajamentelor Republicii Moldova la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă a Agendei 2030 a Uniunii Europene *a fost elaborat proiectul de lege privind prevenirea pierderii și risipei alimentare.*

Proiectul de lege urmărește prevenirea deșeurilor alimentare și diminuarea producerii acestora, mai ales pentru încurajarea redistribuirii surplusului de produse alimentare, a celor care se apropie de data-limită de consum sau data durabilității minime.

Principalele aspecte ale proiectului se referă la măsurile de prevenire a pierderii și risipei alimentare, dintre care evidențiem:

- a) măsuri de responsabilizare pentru prevenirea pierderii și risipei alimentare pe tot lanțul alimentar, inclusiv în sectorul de industrie hotelieră și a serviciilor alimentare;
- b) măsuri privind vânzarea alimentelor aflate aproape de expirarea datei-limită de consum sau aproape de scadența datei durabilității minime;
- c) măsuri privind transferul alimentelor prin donație către organizațiile beneficiare, pentru consumul uman, sau direct consumatorilor finali;
- d) măsuri pentru eliminarea și utilizarea subproduselor de origine animală și a produselor derivate;
- e) măsuri pentru transferul produselor alimentare devenite improprie consumului uman sau animal prin transformarea în compost sau în biogaz, etc.

Impactul pozitiv al proiectului asupra mediului de afaceri, poate fi evidențiat prin următoarele aspecte, precum:

- reducerea cantităților de deșeurii alimentare generate de operatorii economici;
- asigurarea cu produse alimentare sigure a persoanelor social vulnerabile;
- evitarea costurilor inutile de păstrare și neutralizare a deșeurilor generate de risipa alimentară;
- asigurarea practicilor echitabile și corecte în raport cu produsele alimentare;
- implementarea principiilor economiei circulare.

Implementarea prezentului proiect nu comportă cheltuieli suplimentare pentru bugetul de stat.

În context, pe platforma Ministerului, inclusiv a Secretariatului Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru au avut loc o serie de ședințe tehnice în cadrul cărora

proiectul de lege a fost discutat pe larg cu principalii actori cu competențe în domeniu, reprezentanți ai autorităților publice centrale, asociațiile de business, reprezentanți ai organizațiilor de caritate și cu operatorii din sectorul alimentar, propunerile cărora au fost luate în considerare la perfectarea variantei finale a proiectului.

9. În contextul realizării Direcției prioritare nr. 4 „Diversificarea canalelor de distribuție și comercializare a produselor/serviciilor comerciale” din Strategie, în scopul dezvoltării comerțului electronic și digitalizarea tuturor serviciilor pentru reprezentanții mediului de afaceri, *au fost întreprinse acțiuni în vederea asigurării liberei circulații a produselor/ serviciilor și dezvoltarea comerțului electronic în Republica Moldova.*

Sporirea premiselor de dezvoltare a comerțului electronic în cadrul societății informaționale oferă posibilități importante de încadrare în Comunitatea Europeană, în special, pentru micii antreprenori. În aceste condiții, posibilitățile de a atinge noi cote de vânzare prin intermediul Internetului, magazinelor on-line și platformelor on-line dedicat, obțin o atenție deosebită.

Astfel, de către Minister a fost elaborată *Foaia de Parcurs privind impulsionarea procesului de digitizare a economiei naționale și dezvoltare a comerțului electronic*. Scopul acesteia rezidă din necesitatea identificării a noi rezerve de creștere a activității antreprenoriale în Republica Moldova, precum și facilitarea interacțiunii la distanță dintre Guvern, comunitatea de afaceri și consumatori, iar dezvoltarea comerțului electronic și digitalizarea tuturor serviciilor pentru business este o prioritate a Guvernului Republicii Moldova.

În vederea prioritizării și structurării acțiunilor relevante realizării acestei Foi de parcurs, la baza acesteia sunt stabilite următoarele obiective:

- 1) facilitarea interacțiunii la distanță și promovarea serviciilor digitale pentru mediul de afaceri;
- 2) stimularea utilizării comerțului electronic de către companii și consumatori;
- 3) simplificarea procedurilor vamale la exportul on-line și stimularea serviciilor poștale și de curierat;
- 4) promovarea și atragerea în țară a platformelor naționale și internaționale de comerț electronic.

Totodată, în efortul de a sprijini micii antreprenori, prin Ordinul ministrului economiei și infrastructurii nr. 100/2020 a fost aprobat *”Instrumentul de susținere privind digitalizarea întreprinderilor mici și mijlocii”*, al cărui scop este încurajarea digitalizării modelelor de afaceri, introducerea de soluții inteligente în vederea stimulării productivității și creșterii conectivității pentru adaptarea rapidă la noile condiții economice.

Pentru implementarea prezentului Instrument de susținere sunt prevăzute mijloace financiare în valoare de 10,5 mil. lei, cu posibilitatea de complementare. Instrumentul este planificat pentru a oferi acces la finanțare la cel puțin 100 de companii. Sprijinul oferit în această etapă va fi sub forma unui „voucher” cu suma maximă de 30 000 lei - pentru accesarea serviciilor de dezvoltare a afacerilor și 150 000 lei - pentru investiții în tehnologie la scară mică.

Astfel, acest Instrument se impune pentru a stimula creșterea economică a întreprinderilor, sporirea investițiilor în inovații, care se cunosc și se dezvoltă datorită sistemelor electronice (în primul rând accesul la Internet), toate acestea contribuind la consolidarea competitivității mediului de afaceri per ansamblu.

10. În contextul realizării Direcției prioritare nr. 5 „Perfecționarea potențialului uman antrenat în activitățile din comerț” din Strategie, în scopul dezvoltării competențelor de calificare ale lucrătorilor din comerț, prin acțiunile întreprinse de către Comitetul sectorial pentru formarea profesională a lucrătorilor din comerț, a fost elaborat și aprobat Standardul de calificare „Bucătar”, în domeniul de formare profesională: servicii hoteliere, restaurante și alimentație publică.

Pe parcursul anului de referință de către Comitetul Sectorial pentru formarea profesională în comerț, hoteluri și restaurante din Moldova în parteneriat cu Asociația Obștească Educație pentru Dezvoltare a fost elaborat în conformitate cu Metodologia de elaborare, revizuire și validare a standardelor de calificare (aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1617 din 10.12.2019) Standardul de calificare „Bucătar”, în domeniul de formare profesională: servicii hoteliere, restaurante și alimentație publică.

În temeiul prevederilor subpct. 3), pct. 20 al Hotărârii Guvernului nr. 863/2014 pentru aprobarea Metodologiei de elaborare a standardelor ocupaționale pentru profesii muncitorești, prin Ordinul Ministerului Economiei nr. 35/2016 au fost aprobate standardele ocupaționale pentru profesiile muncitorești de „1012003 Frizer” și „1013002 Bucătar” și publicat în Monitorul Oficial nr. 59-67 art. 385 din 18.03.2016.

Standardele ocupaționale sunt necesare pentru asigurarea calității formării profesionale a resurselor umane, identificarea competențelor profesionale, corelarea formării profesionale inițiale și continue cu cerințele pieței muncii, precum și servesc drept bază pentru reformarea sistemului de învățământ profesional tehnic secundar, dezvoltarea Cadrului Național al Calificărilor (CNC) în conformitate cu principiile Cadrului European al Calificărilor.

Astfel, standardele de calificare pentru sistemul de învățământ pe domeniul de formare profesională: servicii hoteliere, restaurante și alimentație publică sunt aprobate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării de comun acord cu Ministerul

Economiei și Infrastructurii, instituțiile de învățământ/furnizorii de programe de formare profesională, agenții economici, Comitetele sectoriale pentru formare profesională, și alți parteneri sociali.

În acest context, Standardul de calificare „Bucătar” a fost coordonat de către Minister și aprobat prin decizia Consiliului Național pentru Calificări din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.